

Grębocice, dnia 30.11.2009r

RBiGK 341-28/09

ZAWIADOMIENIE

Zamieszczono na stronie internetowej Gminy : <http://www.sbp.pl/ngrebovice>

Dotyczy :

Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na :

Kompleksowe opracowanie dokumentacji projektowej, kosztorysów inwestorskich, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót oraz Studium Wykonalności na wybudowanie Gimnazjum wraz z infrastrukturą w Grębocicach przy ul. Szkolnej

Przetarg opublikowano w Biuletynie Zamówień Publicznych Nr 306514 – 2009 z dnia 05.09.2009r

Do Zamawiającego wpłynęło następujące zapytanie :

Proszę o sprecyzowanie zakresu wytycznych do realizacji budowy uwzględniających wymagania ochrony środowiska, wymienionych w rozdziale IV pkt. 2.5 SIWZ.

Odp.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w rozdziale IV pkt. 2 ppkt. 5 SIWZ wymaga się od projektanta, aby ten opracował wytyczne dotyczące sposobu realizacji inwestycji budowlanej uwzględniającej wymagania ochrony środowiska.

Dokument taki powinien obejmować wytyczne dla przyszłego wykonawcy robót budowlanych w zakresie ochrony środowiska naturalnego wynikających z aktualnie obowiązujących przepisów prawa polskiego i unijnego.

Ochrona środowiska w procesie inwestycyjnym powinna obejmować działania w zakresie :

1. ochrony gleby na powierzchni i pod nią,
2. ochrony wód gruntowych, zbiorników i cieków wodnych,
3. ochrony powietrza,
4. ochrony przed hałasem i wibracjami,
5. postępowania z odpadami, opakowaniami, substancjami chemicznymi, odpadami użytkowymi,
6. użycia materiałów i urządzeń zapewniających ochronę środowiska, zgodnymi z przepisami dopuszczającymi je do użytkowania lub użycia,
7. postępowania z awariami związanymi z naruszeniem środowiska,
8. przeciwdziałania degradacji środowiska
9. usuwania skutków działań związanych z naruszeniem środowiska,
10. działań w zakresie redukcji kosztów transportu, składowania i pakowania,
11. ograniczania ryzyka wypadków środowiskowych,
12. ocena jakości użytych materiałów i urządzeń pod względem spełniania wymagań środowiskowych.

W załączeniu – Opracowanie „Wymogi UE dotyczące ochrony środowiska”

Wójt Gminy Grębocice
/-/ Roman Jabłoński

Nazwa ośrodka: **PARP**
Tytuł pakietu: **Wymogi UE dotyczące ochrony środowiska**
Grupa: **Ochrona środowiska**
Autor: **Arkadiusz Herma**

Proces przystąpienia Polski do struktur unijnych jest wielowątkowy. Warunkiem naszego członkostwa w Unii Europejskiej jest dostosowanie polskiego systemu prawnego do obowiązującego prawa UE we wszystkich dziedzinach, zwanego *acquis communautaire*. Ma to na celu osiągnięcie pełnej zgodności formalnej i faktycznej prawa wszystkich państw członkowskich. Warunek ten determinuje konieczność transpozycji obowiązującego prawa UE do dnia akcesji kraju kandydującego. Wykaz aktów i wynegocjowane terminy ich adaptacji w polskim prawie zapisane są Akcie Przystąpienia.

W Unii Europejskiej obowiązuje ogólna zasada prymatu prawa wspólnotowego nad prawem wewnętrznym poszczególnych członków Wspólnoty. Prawo wspólnotowe dzieli się na dwie części, z których nadrzędnym jest tzw. *prawo pierwotne*, obejmujące postanowienia traktatów założycielskich (Traktat Paryski z 18/04/1951r, Traktat Rzymski z 25/03/1957r, Traktat o Unii Europejskiej z 01/11/1993r.) wraz z protokołami i aneksami oraz zasady prawa nadzorowane przez Trybunał Sprawiedliwości. Druga część to *prawo wtórne* składające się z dyrektyw, rozporządzeń, decyzji, zaleceń i opinii.

Obszar prawa UE dotyczący ochrony środowiska obejmuje około 70 dyrektyw, zmienianych i uzupełnianych kilkakrotnie dyrektywami "siostrami" oraz 21 rozporządzeń. Z tego 36 dyrektyw i 11 rozporządzeń dotyczy produktów i wyrobów. Działania Wspólnoty w obszarze ochrony środowiska opierają się na:

- działaniach zapobiegawczych,
- likwidacji powstałych szkód w środowisku, zwłaszcza u źródła ich powstawania,
- zasadzie pokrywania kosztów szkód przez sprawcę.

Podstawą przepisów UE jest *zrównoważony rozwój*, w Polsce będący obowiązkiem konstytucyjnym, a w UE ujęty w Europejskiej Polityce Ekologicznej. Ma on na celu stworzenie takich warunków rozwoju, które pozwolą na zaspokojenie teraźniejszych potrzeb bez poświęcania zdolności przyszłych pokoleń do zaspokajania swoich potrzeb. Do tego celu prowadzi kilka podstawowych zasad, wchodzących w skład wymienionych wyżej działań:

- zasada stosowania najlepszych dostępnych technologii NDT – tzw. BAT i BATNEEC,
- zasada dostępności do informacji o stanie środowiska,
- zasada zapobiegania zanieczyszczeniom lub unieszkodliwiania ich u źródła,
- zasada odpowiedzialności zanieczyszczającego za szkodę "zanieczyszczający płaci",
- zasada przezorności, mówiąca o zaniechaniu działań, których skutków nie można przewidzieć,
- zasada zintegrowanego ujęcia ochrony środowiska – uwzględniająca wpływ wszystkich aspektów funkcjonowania na różne segmenty środowiska (ziemia, woda, powietrze).

Szczególnie ważnym elementem europejskiej polityki środowiskowej jest wprowadzenie europejskich standardów wyrobu. Wymagania te stawiane są przed producentami i dotyczą dopuszczalnej zawartości substancji szkodliwych w wyrobach (np. maksymalną zawartość ołowiu i siarki w paliwach) lub ograniczenia

oddziaływania przez same wyroby np. poziom hałasu z urządzeń, maksymalną emisji substancji szkodliwych z pojazdów itp.

Proces dostosowawczy to nie tylko dostosowanie praw, to przede wszystkim skutki, jakie wywiera to prawo na życie gospodarcze kraju członkowskiego. Zmiany prawa pociągają za sobą szereg następstw widocznych bezpośrednio w zmianie dotychczas stosowanych technologii, nowych obowiązkach spoczywających na przedsiębiorstwach i jednostkach administracji publicznej, jak również w konieczności podjęcia nowych inwestycji. Zakres procesu dostosowawczego został ujęty w dokumencie Agenda 2000, gdzie ogólnie można wyróżnić cztery grupy przepisów:

- regulacje dotyczące produktów – np. kontrola hałasu z urządzeń budowlanych, transport odpadów, kontrola emisji z pojazdów, kontrolę zawartości niebezpiecznych substancji chemicznych w niektórych wyrobach, kontrola niebezpiecznych substancji chemicznych i preparatów, warunków importu i eksportu gatunków zagrożonych,
- ochronę jakości środowiska – np. ochronę przyrody i zasobów naturalnych oraz różnorodności biologicznej, ograniczenie ilości substancji niebezpiecznych w powietrzu, wodzie i glebie,
- działania lub procesy produkcyjne – mogące wpływać na środowisko lub zdrowie – budownictwo, eksploatacja zakładów przemysłowych, składowanie odpadów, ochrona przyrody,
- procedury lub prawa proceduralne – np. ocena oddziaływania inwestycji na środowisko, dostęp do informacji i konsultacji społecznych.

Wymagania Unii Europejskiej ujęte są w przepisach o charakterze ogólnym (prawo horyzontalne) nie dotyczących konkretnych emisji, działań, czy produktów oraz w "standardach" w zakresie ochrony środowiska, odnoszących się do szczegółów.

I. Prawo horyzontalne UE

1. Ochrona przyrody

Prawo UE w zakresie ochrony przyrody jest dość obszerne. Obejmuje ono swoim zakresem ochronę siedlisk fauny i flory, dzikiego ptactwa oraz obrotu dzikimi gatunkami fauny i flory oraz ich częściami i pochodnymi. Opisuje to:

- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979r. w sprawie ochrony dzikich ptaków,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikiej fauny i flory
- Dyrektywy i Rozporządzenia dot. obrotu skórami młodych fok, zakazu używania potrzasków, pułapek i innych niehumanitarnych form odłowy oraz handlu dzikimi gatunkami fauny i flory.

Polska, jako sygnatariusz najważniejszych międzynarodowych konwencji i porozumień z zakresu ochrony przyrody już wcześniej ujęła w swoim prawie większość wymagań opisanych w/w przepisach unijnych, dzięki czemu nie jest konieczne wprowadzanie wielkich zmian. Ważnym postanowieniem dyrektyw jest obowiązek powołania Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000. W skład tej sieci mają wejść przede wszystkim obszary już wcześniej podlegające ochronie. Konieczny jest przegląd istniejących i projektowanych obszarów mających wejść w skład sieci NATURA 2000, co może spowodować, że do sieci zostaną przyłączone tereny wcześniej nie objęte ochroną. Proces tworzenia tej sieci jest rozłożony w

czasie we wszystkich krajach członkowskich. Polska posiada bardzo rozbudowany system ochrony obejmujący ok. 25% powierzchni kraju w którego skład wchodzi rezerwy, pomniki przyrody, Parki Narodowe i Krajobrazowe. Nowe obszary mogące wejść skład tego programu to przeważnie wcześniej nie wykorzystywane gospodarczo. Jednocześnie może spowodować to zwiększenie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości z branży turystyki.

2. Dostęp do informacji o środowisku

Dostęp do informacji o środowisku jest jednym z podstawowych elementów systemu prawa i polityki ekologicznej UE. Zakłada ona szeroki dostęp społeczeństwa do informacji na temat stanu środowiska, planów zagospodarowania przestrzennego, prognoz inwestycyjnych na przyszłość. Obejmują to dyrektywy:

- Dyrektywa Rady 90/313/EWG z 7 czerwca 1990r. w sprawie swobodnego dostępu do informacji o środowisku,
- Dyrektywa Rady 91/692/EWG z 23 grudnia 1991r. w sprawie standaryzacji i racjonalizacji raportów z wprowadzania w życie postanowień niektórych dyrektyw,
- Dyrektywa Rady 96/62/EWG z 27 września 1996r. w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza,
- Dyrektywa Rady 96/61/EWG z 24 września 1996r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska.

Szczegółową oceną oddziaływania skutków niektórych przedsięwzięć na środowisko w UE jest Dyrektywa Rady 85/337/EWG z 27 czerwca 1985r. zmieniona Dyrektywą Rady 97/11/WE. Jest to nowe zagadnienie w prawie polskim, w pierwszej wersji ujęte w ustawie z dnia 9 listopada 2000r. (Dz. U. nr 109, poz.1157), a następnie prawie w całości w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. "Prawo ochrony środowiska". Wymagania nakładają obowiązek wykonywania prognoz, jak projektowana inwestycja będzie oddziaływać na środowisko. Dotyczą one również dokumentów prawnych i planów strategicznych. Dotyczy to wszystkich przedsięwzięć, szczególnie w zakresie zagospodarowania i zabudowy terenu, pozwoleń na budowę lub rozbiórkę budynków, pozwoleń wodno-prawnych, projektów scalania gruntów, lokalizacji autostrad, planów urządzania lasów itp. Konieczny jest również udział społeczeństwa w procesie inwestycyjnym w zakresie opiniowania projektu inwestycyjnego.

II. Standardy w zakresie ochrony środowiska

1. Ochrona powietrza

Jakość powietrza w UE określa tzw. dyrektywa ramowa 96/62/WE. Wytacza ona cele jakości powietrza w celu uniknięcia lub ograniczenia szkodliwych skutków dla zdrowia ludzi oraz środowiska. Wprowadza również metody i kryteria oceny jakości powietrza wspólne dla wszystkich krajów członkowskich. Ujmuje ona wiele innych, szczegółowych dyrektyw, określających graniczne wartości emisji substancji zanieczyszczających ze źródeł ruchomych i stacjonarnych oraz określające zasady produkcji niektórych wyrobów mogących wpływać na środowisko. Dyrektywy te możemy podzielić na cztery grupy:

- normy jakości powietrza – odnoszą się do dopuszczalnych wartości stężeń dwutlenku siarki, pyłów, ołowiu, dwutlenku azotu oraz ozonu troposferycznego,
- dyrektywy określające jakość produktów, która wpływa na stopień zanieczyszczenia powietrza (głównie paliw) oraz określające ograniczenia produkcji i stosowania substancji zubożających warstwę ozonową, – np. zawartości ołowiu w benzynie i siarki w niektórych paliwach płynnych, azbest, niebezpieczne substancje chemiczne,
- wymagania dotyczące pojazdów silnikowych,
- dopuszczalną emisję zanieczyszczeń do powietrza przez zakłady przemysłowe – dotyczą one emisji z zakładów przemysłowych, spalarni odpadów, magazynów produktów petrochemicznych oraz ich dystrybucji do stacji paliw oraz emisji z dużych obiektów energetycznego spalania paliw.

Przepisy UE stawiają zakłady przemysłowe określonych branż przed koniecznością ubiegania się o pozwolenie na działalność w ramach tzw. zintegrowanych pozwoleń. Pozwolenia takie w UE wydają specjalne instytucje. Określa to Dyrektywa Rady 96/91/WE.

2. Ochrona wód

Polityka wodna Wspólnoty koncentruje się na zintegrowanym systemie ochrony wód przed zanieczyszczeniami oraz wyznacza standardy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Obejmuje to wiele dyrektyw z których kluczową jest dyrektywa 76/464/EWG z 4 maja 1976r. Ma ona na celu doprowadzenie do osiągnięcia przez wszystkie wody powierzchniowe i podziemne dobrego stanu do 2010r. Szczegółowe regulacje określają „dyrektywy córki”, które regulują następujące zagadnienia:

- standardy wód pobieranych do konsumpcji, wód w kąpieliskach oraz wymagań dla zachowania życia ryb, mięczaków i skorupiaków,
- wymagania w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych,
- zanieczyszczeń wód azotanami pochodzenia rolniczego,
- warunków, sposobu i częstotliwości pobierania próbek do analiz oraz metod oznaczania zawartości substancji w wodach i ściekach,
- zrzutów do wód niektórych substancji niebezpiecznych np. metali ciężkich, detergentów, pestycydów.

W przypadku substancji niebezpiecznych nieujętych w dyrektywach konieczne jest stosownie wewnętrznych przepisów poszczególnych krajów członkowskich. Ustalenie dopuszczalnych wielkości zanieczyszczeń odbywa się przy zastosowaniu NDT (BAT – patrz wcześniej), a wskaźniki wymienione w dyrektywach są wartościami maksymalnymi i nieprzekraczalnymi. Dodatkowo wskaźniki są zróżnicowane branżowo. Konieczne jest uzyskanie pozwoleń wodno-prawnych dotyczących dopuszczalnej wielkości zrzutu substancji niebezpiecznych oraz weryfikacji tych pozwoleń co 4 lata. Duże wymagania stawiane są również jakości i częstotliwości pomiarów. W celu uzyskania zezwolenia wodno-prawnego konieczne będzie przeprowadzenie kontroli jakościowej i ilościowej ścieków, ustalenie sposobu pomiarów, sposobów postępowania w przypadkach awarii itp. Wymaga to szczegółowej analizy, konieczności prognozowania i odpowiedniego doboru technologii. Większość z tych wymagań nie zostało jeszcze uwzględnionych w polskich przepisach.

3. Gospodarka odpadami

Ogólne zasady systemu gospodarowania odpadami zostały ujęte w Dyrektywie Rady 75/442/EWG w sprawie odpadów zmienionej Dyrektywą Rady 91/156/EWG, zwanej ramową. Określa ona ramy prawne gospodarowania odpadami i nakłada na państwa członkowskie wymóg zapewnienia odzysku lub usuwania odpadów w sposób bezpieczny dla życia ludzkiego oraz nie powodując szkód środowiska. Dodatkowo rozszerzone jest bardziej szczegółowymi dyrektywami, z których jedna grupa określa wymogi dotyczące udzielania zezwoleń i eksploatacji zakładów usuwania odpadów, a druga grupa dotyczy poszczególnych rodzajów odpadów tj. oleje, opakowania i baterie. Państwa członkowskie mają obowiązek utworzenia zintegrowanego i stosowanego systemu technicznego służącego do usuwania odpadów. Duży nacisk skierowany jest na zasadę "zanieczyszczających połąci", która określa, że koszty usuwania odpadów muszą pokryć jednostki posiadające te odpady i ich wytwórcy. Wymagania Unii nakładają na organy władzy państwowej konieczność opracowania programów gospodarowania odpadami oraz ustalanie procedur udzielenia zezwoleń dla zakładów zajmujący się usuwaniem lub odzyskiem odpadów. Zezwolenia muszą również uzyskać przedsiębiorstwa zajmujące się transportem odpadów. Ma to na celu stworzenie pełnej kontroli nad powstającymi odpadami. Osobnymi przepisami ujęte są wymagania dotyczące odpadów niebezpiecznych. Traktuje o tym Dyrektywa Rady 91/689/31/WE znowelizowana przez 94/31/WE, która określa sposób postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Listę tych odpadów, zwaną Wykazem Odpadów Niebezpiecznym zawiera Decyzja Rady 94/904/WE. Dyrektywy Rady 79/813/EWG koresponduje z ramowa dyrektywą i określa sposoby przeprowadzenia testów i klasyfikacji tych odpadów oraz sposobu ich opakowania i oznaczania. Państwa członkowskie mają obowiązek opracowania programów postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz stworzenie rejestrów i systemu identyfikacji miejsc deponowania tych odpadów. Również i tu konieczne jest określenie sposobu udzielania zezwoleń na ich wytwarzanie, transport i składowanie.

Przyjęcie prawa Wspólnotowego w tym zakresie oznacza poddanie większym rygorom procesów spalania odpadów, konieczność segregacji odpadów (w przypadku odpadów niebezpiecznych kategoryczny zakaz ich mieszania), katalogowania odpadów wg rodzaju, wielkości i charakteru zawartych w nich składników. Niezbędne jest również planów gospodarowania odpadami w układzie rodzajowym (oleje, baterie, akumulatory) i regionalnym.

4. Ochrona przed hałasem

Unijna polityka w zakresie ochrony przed hałasem ma na celu zestandaryzowanie wyrobów będących źródłem hałasu. Różnicują one dopuszczalny poziom hałasu w zależności od pory dnia (dzień i noc) oraz charakteru obszaru (miasto, teren pozamiejski). Polskie wymagania nie różnią się w tym przypadku od unijnych. Wprowadzenie europejskich norm spowoduje konieczność zmian konstrukcyjnych i wymagań jakościowych w stosunku do urządzeń:

- sprzęt i maszyny budowlane,
- koparki hydrauliczne, liniowe, spycharki, ładowarki i koparko-ładowarki,
- sprężarki,
- żurawie wieżowe,
- ręczne kruszarki betonu i młoty,
- kosiarki trawy,
- agregaty prądotwórcze,
- generatory spawalnicze,

- maszyny i urządzenia fabryk elementów budowlanych,
- zmechanizowany sprzęt domowy.

Polskie wymagania nie są zgodne w tym obszarze z unijnymi, co spowoduje konieczność oceny zgodności wyrobów z wymaganiami i wprowadzenie obowiązku certyfikacji tych wyrobów.

5. Ograniczenie zanieczyszczeń przemysłowych i zarządzanie ryzykiem.

Obszar ten obejmuje częściowo omówione wcześniej zagadnienia, szczególnie w zakresie ochrony powietrza. Ważnym wymaganiem jest wdrożenie Dyrektywy 96/61/WE z 24 września 1996r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli, zwana popularnie IPPC. Wprowadza ona wymóg posiadania przez podmiot gospodarczy (eksploatujący instalację) zintegrowanego pozwolenia ekologicznego, warunkiem czego jest zastosowanie tzw. BAT – Najlepszej Dostępnej Technologii. Oznacza to, że każdy podmiot, który w wyniku swojej działalności może ujemnie oddziaływać na środowisko jest obowiązany do podjęcia środków zapobiegawczych takiemu oddziaływaniu. Celem do osiągnięcia tego jest zastosowanie najlepszych dostępnych środków technicznych i organizacyjnych odpowiadających aktualnemu stanowi nauki i techniki. Dana technika staje się podstawą do określenia granicznych wielkości emisyjnych, które będzie musiała spełniać dana instalacja techniczna. Zakład przemysłowy musi wybrać taką technologię ochrony środowiska, która da najlepszy efekt redukcji zanieczyszczeń i jednocześnie nie spowoduje obciążenia go niemożliwymi do poniesienia kosztami.

Polska nie dysponuje jeszcze listą NDT, którą zaczęto dopiero tworzyć. W zakresie tej dyrektywy Polska uzyskała zgodę na 3-letni okres przejściowy.

6. Substancje chemiczne

Prawo Unii Europejskiej w tym zakresie koncentruje się na sposobie wprowadzania do obrotu niebezpiecznych substancji chemicznych, importu i eksportu niektórych z nich oraz oceny ryzyka ich oddziaływania na życie ludzkie i środowisko. W tym obszarze dorobek prawny UE jest również bogaty. Szczegółowo opisują to dyrektywy i rozporządzenia Rady dotyczące m.in.:

- klasyfikacji, znakowania i opakowania substancji niebezpiecznych,
- zasad oceny ryzyka dla człowieka i środowiska powodowanego przez te substancje,
- listy substancji notyfikowanych.

Szczegółowe wymagania stawiane są w stosunku do kwestii azbestu. Dyrektywa Rady 87/217/EWG z 19 marca 1987r. jest pierwszą, która wyznacza dopuszczalne emisje azbestu do powietrza, wody i gleby oraz nakłada obowiązek zapobiegania emisji azbestu do tych komponentów środowiska oraz obowiązek redukcji odpadów. Ustala ona również metody monitorowania tej emisji. Prawo Unii reguluje również zagadnienia dotyczące ograniczenia produkcji i emisji oraz obrotu substancji zubażających warstwę ozonową, zwanych freonami i halonami. Wszystkie działania mają na celu stopniowe wyeliminowanie tych substancji z użycia. Oznacza to, że powstaje konieczność zastąpienia tych substancji innymi, bezpiecznymi dla środowiska np. amoniakiem. Konieczne są więc również zmiany konstrukcyjne i technologiczne.

7. Organizmy modyfikowane genetycznie

Postęp technologiczny i naukowy w dziedzinie genetyki spowodował konieczność kontroli rozmiaru zmian, jakie powodują te modyfikacje. Unia Europejska w celu ochrony zdrowia ludzi oraz środowiska wprowadziła reglamentacje prawne w zakresie:

- kontrolowanego wykorzystania genetycznie modyfikowanych mikroorganizmów – Dyrektywa Rady 90/219/EWG z 23 kwietnia 1990r.,
- zamierzonego uwalniania do środowiska genetycznie modyfikowanych mikroorganizmów - Dyrektywa Rady 90/220/EWG z 23 kwietnia 1990r. oraz dyrektywa 94/15/WE z 15 kwietnia 1994r. dostosowująca tą dyrektywę do postępu technicznego.

Przepisy te dotyczą głównie przemysłu spożywczego, farmaceutycznego, ochrony środowiska (biologiczne oczyszczanie ścieków) i produkcji biopreparatów.

Wymagania w stosunku do niektórych genetycznie modyfikowanych wyrobów zawarte są w szeregu Decyzji.